

P. Martin Leitgöb

Predigt zum Fest des heiligen Johannes Nepomuk

Patrozinium der Deutschsprachigen Katholischen Pfarrei Prag am 16. Mai 2018

Der Heilige mit dem Kreuz

Liebe Schwestern und Brüder!

Wir feiern heute das Fest des heiligen Johannes Nepomuk, des Patrons unserer schönen Kirche. Dieser berühmte böhmische Heilige ist in unserer Kirche mehrfach dargestellt. Wir sehen ihn unter anderem zweimal auf den Deckengemälden. Im Gewölbebogen über dem Altar wird das Martyrium von Johannes Nepomuk auf der Karlsbrücke gezeigt. Im großen Kuppelfresko ist seine Verherrlichung im Himmel dargestellt. Daneben sind in unserer Kirche aber auch mehrere Statuen von Johannes Nepomuk zu sehen: Eine Statue hoch oben auf der Kanzel, eine andere auf dem sogenannten Johannes-Altar und die wichtigste Statue im Hochaltar. Auf sie möchte ich heute in besonderer Weise unseren Blick richten.

Dnes slavíme svátek svatého Jana Nepomuckého, patrona našeho krásného kostela. Tento slavný český světec je v našem kostele mnohokrát umělecky ztvárněn. Najdeme ho například dvakrát na nástropních malbách. V oblouku klenby nad oltářem vidíme mučení Jana Nepomuckého na Karlově mostě. Na velké fresce v kupoli chrámu je zobrazeno jeho oslavení v nebi. Kromě toto máme v kostele také několik soch Jana Nepomuckého. Jedna socha je umístěna nahoře na kazatelně, další najdeme na tak zvaném "janovském" oltáři a nejvýznamnější socha zdobí hlavní oltář. A právě k ní bych chtěl dnes obrátit naši pozornost.

Die Statue von Johannes Nepomuk im Hochaltar unserer Kirche stammt von Johann Brokoff, einem der wichtigsten böhmischen Barockbildhauer. Brokoff stammte übrigens aus dem Gebiet der deutschsprachigen Zips in der Slowakei. Im Jahre 1682 wurde diese Statue fertiggestellt und in einem Adelspalais hier in Prag aufgestellt. Erst vor etwa 200 Jahren kam sie dann in den Hochaltar unserer Kirche. Wichtig ist aber noch etwas ganz Anderes: Johann Brokoff schuf diese Statue ursprünglich als hölzernes Modell für die Darstellung des heiligen Johannes Nepomuk auf der Karlsbrücke. Die Darstellung auf der Karlsbrücke war wiederum das Vorbild unzählig vieler Johannes-Nepomuk-Statuen in ganz

Mitteleuropa. So können wir sagen, dass wir hier in unserer Kirche das Urmodell für die klassische Darstellung des Johannes Nepomuk haben. Charakteristische Elemente sind die klerikale Kleidung mit dem Birett, der Kranz von fünf Sternen um das Haupt, der Palmzweig und das Kreuz in Händen.

Socha Jana Nepomuckého na hlavním oltáři našeho kostela je dílem Jana Brokoffa, jednoho z nejvýznamnějších českých barokních sochařů. Brokoff pocházel ze Slovvenska, z oblasti, kde se mluvilo německy. Socha byla dokončena v roce tisíc šest set osmdesát dva a byla vystavena v jednom pražském šlechtickém paláci. Teprve asi před dvěma sty léty přišla na hlavní oltář našeho kostela. Důležité je ještě ale něco docela jiného: Jan Brokoff vytvořil tuto sochu původně jako dřevěný model sochy svatého Jana na Karlově mostě. A tato socha z Karlova mostu se stala modelem pro nesčetné množství soch Jana Nepomuckého, které najdeme v celé střední Evropě. Proto můžeme říct, že máme v našem kostele původní model klasického uměleckého ztvárnění sochy Jana Nepomuckého. Charakteristickými prvky jsou klerika a biret, věnec z pěti hvězd kolem hlavy, palmová ratolest a kříž v rukou.

Johannes Nepomuk, so wie er von Brokoff dargestellt wurde, trägt ein Kreuz. Er trägt es mit seiner linken Hand. In der Neurologie und Psychologie ist die linke Körperhälfte immer jene Seite, welche in besonderer Weise mit den Gefühlen und Emotionen zu tun hat. Im Grunde kommt hier also zum Ausdruck, dass Johannes Nepomuk ein emotionales Verhältnis zum Kreuz hat. Zudem bemerken wir an der Figur: Johannes Nepomuk präsentiert das Kreuz nicht stolz als ein Zeichen der Abgrenzung gegenüber Menschen, die einen anderen Glauben oder keinen Glauben haben. Er meditiert es vielmehr, indem er es in die Mitte seines Lebens nimmt und an die Kraft des Kreuzes glaubt als eines Zeichens des Heiles. In der Kraft des Kreuzes konnte Johannes Nepomuk sein Martyrium bestehen. Durch das Kreuz war ihm zugleich die Gewissheit gegeben: Jesus lebt. Der Tod ist nicht das Ende. Der Sieg jener, die andere peinigen, ist nur vorübergehend, aber nicht endgültig. Sprechen wir deswegen zusammen mit Johannes Nepomuk das alte Gebet: „Wir beten dich an Herr Jesus Christus und preisen dich, denn durch dein heiliges Kreuz hast du die Welt erlöst“.

Jan Nepomucký, tak jak byl ztvárněn Brokoffem, drží v ruce kříž. Drží jej ve své levé ruce. V neurologii a v psychologii je levá polovina těla vždycky místem, které výrazně souvisí s city a emocemi. Tím je tedy jednoznačně vyjádřeno, že Jan Nepomucký má ke kříži hluboký citový vztah. Z výrazu

sochy vidíme, že Jan Nepomucký nepřináší kříž pyšně jako znamení vymezení se vůči lidem, kteří mají jinou víru, nebo dokonce nemají víru vůbec žádnou. Kříž je pro něj daleko víc předmětem meditace, protože jej činí středem svého života a věří v sílu kříže jako znamení spásy. V síle kříže mohl Jan Nepomucký podstoupit mučednickou smrt. .Skrze kříž mu ale byla dána také jistota: Ježíš žije. Smrt neznamená konec. Vítězství těch, kteří mučí a sužují jiné, je jen dočasné, není nikdy konečné. Proto se pomodleme společně s Janem Nepomuckým starou modlitbu: Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme Ti, neboť svým křížem jsi vykoupil svět. Amen.